



De fleste af de toetagers lejligheder deles. På den måde forsvinder de dobbelthøje rum desværre.



Det nye fælleshus giver bebyggelsen nye kvaliteter



Den store centrale plads renoveres også.



De nye forhold er noget snævrere, men overordnet er renoveringen i orden.

# Herlig bebyggelse

## Omfattende ændring af Beringsvænget

Tekst og foto:  
Erik Pingel,  
arkitekt m.a.a.

**E**t af 60'ernes største, og mest bemærkelsesværdige byggerier i Horsens, den 290 boliger store bebyggelse Beringsvænget er under en gennemgribende renovering.

Bebyggelsen var dengang et af landets bedste og mest opsigtsvækkende. Den blev opført i tidens optimistiske ånd, med store velfungerende lejligheder, velanlagte udearealer og i den bedste arkitektur.

### Ikke sparet

Arkitekt Gehrdt Bornebusch, der var og stadig er en af vore dygtigste, stod for byggeriet.

Under tidens gunst blev der ikke sparet på noget, og lejlighederne blev store, helt op til 170 kvm. med spændende indretning. Dobelthøje og gennemlyste rum gav dem rumligheder, som aldrig set før i udlejningsbyggeri.

Store veldannede adgangsveje og trapperum understregede denne tidens rigdom.

Alt i alt en herlig bebyggelse, der her på stedet sættes i relief af den overfor liggende (fra samme tid) kedelige grå kassebebyggelse fra Lejerbos standardkatalog.

Der bruges i alt 70 mill. kr. på renoveringen af Beringsvænget.

At en kun 30 år gammel boligbebyggelse allerede er moden til så gennemgribende renovering er tankevækkende. Men det er ikke et særsyn. Over hele landet bliver 60'ernes store boligbebyggelser istandsat og renoveret for utrolige beløb, også større end her. Turen må også snart komme til den overforliggende bebyggelse, der virker endnu mere nedslidt end Beringsvænget. At det er kommet så vidt, skyldes flere tekniske og politiske faktorer.

Teknisk set er 60'erne en pionertid for industrialiseret montagebyggeri. De forskellige detaljeløsninger var måske nok gennemtænkte, men ikke efterprøvede og givet de kvaliteter, som mange års erfaring kunne have gjort. Nu er vi blevet mere erfarne, klogere - omend det ikke altid kan ses. Teknisk stilles der også flere krav nutildags, om isolering af kuldebroer, støj og varmesolering og andre faktorer der gør husene mere holdbare og komfortable.

Teknisk er det også et problem, at en sådan bebyggelse ikke holdes ordentlig vedlige. Kun nødtørftigt og for sent repareres skader. Det skyldes økonomiske problemer, og det skyldes den faktor, at der ikke kan holdes så nøje øje med forfaldet som andre steder. En privatejet ejendom, en villa i samme byggeteknik, er mere overskuelig og vil altid være bedre vedligeholdt. Blandt andet også på grund af brugerens, ejers, mere direkte økonomiske engagement.

Boligpolitisk og økonomisk er der et endnu større problem. Udlejningsbyggeri er støttet, og den i tidens løb opsparerede kapital forbliver hos udlejer, men alligevel er det for forbrugeren på lidt længere sigt billigere at bo til eje. Hvor det manglende overskud bliver af, er næsten uforklarligt. Jeg har ikke på fornemmelsen, at det er særlig lukrativt at være udlejer.

Følgen heraf er, at mange, ja næsten enhver, familie, der har bare lidt styr på økonomien, vil købe sig et sted i stedet for. Derfor vil der være et stort gennemtræk i en såkaldt »social« bebyggelse, og de eneste der på længere sigt bliver boende, er mennesker der kan få støtte til huslejen. Støtten er dem vel undt, men befolkningssammensætningen bliver for ensartet. En underlig konklusion er det, at byggeri-

et er støttet før, under og efter, og alligevel er det for mange mennesker billigere at købe deres eget.

### Flere lejligheder

Men tilbage til den herlige bebyggelse og det, der sker nu.

Alle facadeelementer bliver skiftet, der bliver ændret på vinduesplacering og udseende for at få et ordentligt lys ind i det nytilløjede lejligheder. Isoleringsstandarden føres op til nutidens krav. Taget udskiftes med et nydeligt rødt tegtag. Alle synlige flader renses og pudses eller males.

De 290 lejligheder bliver til 318 ved at dele de største og mest rummelige. De var blevet for svære at få udlejet.

På den måde nedlægges mange af de dobbelthøje stuer desværre også. Lejlighederne bliver således kedeligere, men teknisk bedre fungerende. I den anledning er det trist at høre flere udtalelser fra bebyggelsens repræsentanter om at de dobbelthøje rum og de spaciøse adgangsforhold er »spildplads«. Hvis det er indstillingen til god arkitektur, så kan de da bygge et par cigarkasser i stedet for.

Men de nye lejligheder er nu alligevel af en ganske høj standard med gode rum og gode planløsninger. At der i videst muligt omfang genanvendes de

gamle køkkener og baderum, et faktum der snakkes om blandt beboerne. Hvis rummene ellers bringes op til god stand ved en gang maling og reparation, kan jeg nu ikke se det store problem.

Udearealerne renoveres til et lidt »blødere« og venligere udseende ifølge arkitekt Poul Schwartz, Horsens, der står for den store renovering. Det må stå til troende indtil videre, da jeg var der, var det stadig en stor uoverskuelig byggeplads. Et vist mønster i den nye flisebelægning anedes, men sammenhængen sås ikke.

Alt i alt er det et godt stykke arbejde der laves af arkitektens tegnestue. Han kan ikke klandres for den almindelige boligpolitiske udvikling.

### Fælleshus

Af de førnævnte 70 mill. kr. er de 20 afsat til nye tiltag, forbedringer af bebyggelsen.

Der er indrettet 18 ældre- og handicapvenlige boliger i stueetagerne, og der er bygget et nyt, spændende fælleshus. Her er to sale, den store med plads til 80 personer, køkkenforhold hertil, to værkstedslokaler og et kontor for beboerforeningen. Huset ligger centralt for bebyggelsens nyarrangerede adgangsforhold.